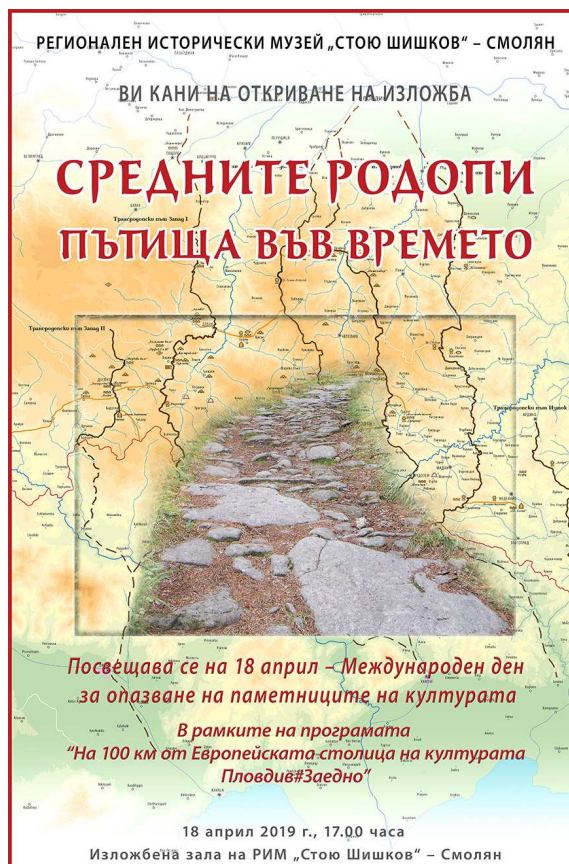

РИМ „СТОЮ ШИШКОВ“ - СМОЛЯН ПО ПОВОД 18 АПРИЛ – МЕЖДУНАРОДЕН ДЕН ЗА ОПАЗВАНЕ НА ПАМЕТНИЦИТЕ НА КУЛТУРАТА ОТКРИВА ИЗЛОЖБА „СРЕДНИТЕ РОДОПИ – ПЪТИЩА ВЪВ ВРЕМЕТО“

На 18 април от 17.00 часа в експозиционните зали на музея, по повод Международния ден за опазване на паметниците на културата, РИМ „Стою Шишков“ – Смолян ще открие изложба „Средните Родопи – пътища във времето“. Това е поредната инициатива на Смолянския музей в рамките на програмата „На 100 км от Европейската столица на културата Пловдив#Заедно“. Автори на изложбата са археолозите Дамян Дамянов и Маргарита Люнчева. Изложбата е двуезична. Тя съдържа фотодокументална и веществена част. Фотодокументалната част представя античната пътна система в Средните Родопи, наследила трасетата на стари тракийски пътища. Акцент ще бъдат и уникалните експонати от фондовете на музея - около 50 броя от каменно-медната епоха до късната античност: ритуални съдове, антропоморфни и зооморфни фигури, оръжия, накити и предмети на бита, придобити при археологически проучвания.

Още от най-древни времена хората са в непрестанен стремеж за усвояване и опознаване на нови територии. Първоначално те са подтиквани от необходимостта за набавяне на жизненоважни продукти (храна и суровини за изработка на различни предмети). Постепенно водеща става нуждата от комуникация, обмяна на опит и различни стоки между близки и далечни общества. С течение на времето тези непрестанни контакти водят до изграждане на система от пътища, използвана и поддържана в продължение на хилядолетия. Първите свидетелства за навлизане на човешки групи в Средните Родопи датират от началото на късния палеолит (около 40 000 г. пр. Хр.). Трайно заселване на района е установено в края на каменно-медната епоха (кр. V хил. пр. Хр.). В по-късните епохи планината привличат все по-големи групи от хора и става връзка между плодородните и гъсто населени области на Вътрешна и Беломорска Тракия. Така с времето се утвърждават няколко главни трасета, пресичащи Средните Родопи. Те са известни в науката като трансродопски пътища и са обозначени условно като Западен I и II, Централен и Източен I, II и III. По техните трасета и свързващите ги локални разклонения, са регистрирани и проучени в различна степен по-голямата част от селищата, крепостите, светилищата и некрополите в района на Средните Родопи. Вероятно част от тези пътища са познати още от късната каменно-медна епоха. Утвърждаването им като основни комуникационни връзки започва през късната бронзовата епоха (XVI-XII в. пр. Хр.) и продължава през желязната епоха (XI-I в. пр. Хр.). Създаването на трайна система от главни и локални пътища с каменна настилка, както и поддържането ѝ, е тясно свързано с военнополитическата дейност на Римската империя, която през I в. окончателно включва в пределите си и Родопите. Трансродопските пътища осъществяват пряка връзка между Диагоналния път (Via Diagonalis/Via Militaris), през Балканския полуостров, и Егнациевия път (Via Egnatia), през Егейска Тракия. Те улесняват експлоатацията на природните

богатства на планината, ускоряват съобщенията, съкращават времето за придвижването на военни части, обслужват търговските връзки в тази част на държавата. Така създадената пътна мрежа се използва и поддържа от Византийската империя, Българската държава и Османската империя, а част от главните ѝ трасета се използват и днес.

Отдел „Археология“, РИМ „Стою Шишков“ – Смолян